

**Дяченко
Олександр
Олександрович,**
ад'юнкт кафедри адміністративного права,
процесу та адміністративної діяльності
Дніпропетровського
державного
університету внутрішніх
справ

НОРМАТИВНЕ ЗАКРІПЛЕННЯ ПРАВА ПОЛІЦЕЙСЬКИХ НА ПОВАГУ ДО СВОЄЇ ЧЕСТІ ТА ГІДНОСТІ

Законом України «Про Національну поліцію» визначено, що поліція тісно співпрацює та взаємодіє з населенням, територіальними громадами і громадськими об'єднаннями на засадах партнерства та спрямована на задоволення їхніх потреб. Відповідно до частин 3, 4 статті 11 цього ж Закону, рівень довіри населення до поліції є основним критерієм оцінки ефективності діяльності органів і підрозділів поліції. Оцінку рівня довіри населення до поліції проводять незалежні соціологічні служби в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України [1].

У нинішніх умовах вагомою стає оцінка громадянами діяльності поліції щодо забезпечення законності захисту прав, свобод і законних інтересів громадян, правопорядку, допомоги населенню, що позитивно впливає на зміцнення партнерських стосунків із населенням.

Поліцейський є важливою ланкою у функціонуванні системи «держава–суспільство». Через це, поліцейський, як фізична та посадова особа повинен бути захищений з боку держави, наприклад, мати додаткові соціально-правові засоби захисту, які поширюються на приватну сферу, до якої входять його власна честь, гідність і ділова репутація. Дискредитація поліцейського як представника державної влади відбивається на авторитеті цих органів в цілому, тому посягає на державні інтереси, руйнуючи нормальне її функціонування [2].

Воробйова І. В. визначає: імідж поліції – образ, що спеціально проектується в інтересах організації, ґрунтується на особливостях її діяльності, внутрішніх закономірностях, властивостях і перевагах, запроваджується у свідомість (підсвідомість) населення, а також відповідає його очікуванням і є відмінністю цієї організації від аналогічних [3].

Під час взаємодії поліцейських з громадськістю та виконання ними своїх службових обов'язків часто порушується право поліцейських на повагу до їхньої честі та гідності. Це здійснюється шляхом образ, зокрема з використанням нецензурної лайки, насміхань, агресії та залякувань, погроз і шантажу, пошкодження майна (насамперед, однострою), побиття, штовханини тощо, через неприязне ставлення населення до працівників поліції, що зумовлене негативною репутацією міліції (а згодом, відповідно, і поліції) та

низьким престижем професії поліцейського в сучасних умовах. Через це, Дисциплінарний статут Національної поліції зобов'язує поліцейського утримуватися від дій, що перешкоджають іншим поліцейським виконувати їхні обов'язки, а також які підривають авторитет Національної поліції України [4];

Проте нерідко стаються випадки, коли особи, які вчинили правопорушення, злісно не підкорюються законним розпорядженням або вимогам поліцейських. За це статтею 185 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) передбачено адміністративну відповідальність як злісну непокору законному розпорядженню або вимозі поліцейського, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону, військовослужбовця [5].

Щоб побороти таке ставлення до поліцейських та НПУ в цілому, необхідно, в першу чергу, внести зміни до законодавства. Наприклад, в статтю 185 КУпАП, можна додати відповідальність за образу поліцейського. Водночас, необхідно посилити санкції за дії, які передбачені у цій статті, у тому числі, і за образу поліцейського. Окрім цього, в Україні потрібно удосконалити сам механізм захисту прав поліцейських. Для цього необхідно створити нові інституції, які допоможуть захистити й відновити порушене право поліцейських на повагу до їхньої гідності.

Не зважаючи на вищезазначене, поліцейський, окрім того, що є посадовою особою і державним службовцем, також залишається громадянином України, який має рівну з усіма громадянами правоздатність, тобто має такі ж конституційні права. Як відомо, право людини на повагу до її гідності є фундаментальним і невід'ємним правом фізичної особи, що належить до громадянських (особистих) прав у загальній системі прав і свобод людини. Право людини на повагу до її гідності гарантоване статтею 28 Конституції України, тобто є конституційним.

Отже, поліцейські, як і всі інші громадяни України, а також як посадові особи, що представляють державу, мають закріплене Конституцією право на повагу до своєї честі та гідності. Аналіз сучасного стану щодо дотримання прав поліцейських на повагу до її честі та гідності дозволив зробити певні висновки щодо причин поведінки та ставлення різних категорій громадян до поліцейських, а також щодо перегляду та зміни законодавства у даній сфері, зокрема запровадження відповідальності не тільки за злісну непокору законній вимозі поліцейського, а й за його образу.

Перелік використаних джерел

1. Про Національну поліцію: Закон України 02.07.2015 р. № 580-VIII. Дата оновлення: 15.06.2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>.
2. Синявська О. Ю. Засоби забезпечення службової дисципліни в органах внутрішніх справ України (організаційно-правові питання) : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 07.00.1. Харків, 2001. 19 с.
3. Воробйова І. В. Імідж працівника міліції як чинник розвитку правосвідомості громадян : дис. ... канд. психол. наук : 19.00.06. Харків, 2007. 205 с.

4. Про Дисциплінарний статут Національної поліції України: Закон України 15.03.2018 р. № 2337-VIII. Дата оновлення: 01.05.2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2337-19#Text>.

5. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Відомості Верховної Ради УРСР. від 07.12.1984. Дата оновлення: 06.11.2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>.

Ткач
Юлія Олегівна,
ад'юнкт кафедри кримінального права та кримінології
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
майор поліції

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ТРАНСПЛАНТАЦІЇ АНАТОМІЧНИХ МАТЕРІАЛІВ ЛЮДИНИ В ПРАВОВІЙ ДЕРЖАВІ

Одним із основних завдань держави в галузі кримінально-правової охорони прав людини є захист її життя і здоров'я. Конституція України в ст. 3 проголосила, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави. Відповідно до ст. 28 Конституції України передбачає, що жодна людина без її вільної згоди не може бути піддана медичним, науковим чи іншим дослідям.

Так, ст. 49 Конституції України передбачає, що держава створює умови для ефективного і доступного для всіх громадян медичного обслуговування. У державних і комунальних закладах охорони здоров'я медична допомога надається безоплатно; існуюча мережа таких закладів не може бути скорочена. Держава сприяє розвитку лікувальних закладів усіх форм власності [1].

Стаття 1 Кримінального кодексу України (далі КК України) передбачає, що основним завданням кримінального закону є охорона особистих благ людини (життя, здоров'я), її прав і свобод від злочинних посягань, зокрема ст. 143 КК України в розділі II Особливої частини «Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи» передбачає відповідальність за порушення встановленого законом порядку застосування трансплантації анатомічних матеріалів людини [2].